

DECIZIE

13 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca- Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

judecând recursurile declarate de către Comisia Electorală Centrală și de către Partidul Politic „Șor”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi,

cererea de chemare în judecată (acțiune în contestare) depusă de către Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020, cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în partea ce ține de pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 din partea dispozitivă și constatările făcute în motivație ce vizează încălcarea prevederilor art. 41 alin. (2) lit. d) și art. 41 alin. (4) din Codul electoral și

cererea de chemare în judecată (acțiune în contestare) formulată de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”

împotriva hotărârii din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 06 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a depus cerere de chemare în judecată în obligare împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi, prin care a

solicitat obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești.

În motivarea acțiunii depuse, Comisia Electorală Centrală a invocat că la 03 februarie 2020, Partidul Politic „Partidul Liberal” a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare cu privire la presupusele încălcări ale prevederilor legale comise de Partidul Politic „Șor” în cadrul desfășurării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, stabilite pentru data de 15 martie 2020.

Autorul sesizării a relatat că la 01 februarie 2020, în municipiul Hîncești au fost desfășurate manifestații organizate de Partidul Politic „Șor”, la care au participat, în mod organizat, alegătorii din localitățile care fac parte din circumscripția electorală în cauză, cărora le-a fost pus la dispoziție transport gratuit, inclusiv li s-a oferit câte un chipiu, tricou, carnet, pix, ziare și ciocolate. Astfel, autorul sesizării și-a exprimat dezacordul cu faptul că Partidul Politic „Șor” organizează periodic transportări ale alegătorilor la parcul de agrement „Orhei Land”, realizate prin asociația obștească „Pentru Orhei”, susținând că acest fapt constituie o formă de mită electorală.

În rezultatul examinării sesizării depuse, în legătură cu editarea și distribuirea publicației „Pentru Popor”, Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr. 3779 din 04 martie 2020 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”.

Prin pct. 2 din hotărâre s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru încălcarea art. 41, alin. (4) din Codul electoral pentru nereflectarea tuturor cheltuielilor pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și s-a obligat Partidul Politic „Șor” să prezinte, până la 06 martie 2020 inclusiv, raportul final corectat conform constatărilor Comisiei arătate în prezenta hotărâre;

Prin pct. 5 din hotărâre s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru depășirea plafonului stabilit la pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 „Cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi virate la contul „Destinat grupului / grupurilor de inițiativă” și nerespectarea art. 41, alin. (2), lit. d) din Codul electoral și s-a lipsit Partidul Politic „Șor” de alocațiile de la bugetul de stat până la finele anului 2020.

În partea sesizării ce ține de transportarea alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 3791 din 04 martie 2020 „Cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”, prin care s-a constatat că în perioada electorală pentru alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020, s-a organizat transportarea alegătorilor din circumscripția în cauză la diverse evenimente organizate în municipiul Orhei și în preajma acestuia cu efectuarea agitației electorale în favoarea lui Vitalie Balinschi candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, cu diseminarea materialelor de agitație, circumstanță confirmată prin proba video

prezentată de autorul sesizării, ce atestă distribuirea publicației „Pentru Popor”, ce conține elemente de agitație electorală a candidatului vizat și organizarea excursiilor în favoarea Partidului Politic „Șor”.

În cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 februarie 2020, reprezentantul Partidului Politic „Șor” a invocat că excursiile respective au fost organizate de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”.

Comisia Electorală Centrală a relatat că, pentru stabilirea tuturor circumstanțelor cauzei, s-a adresat Inspectoratului General al Poliției cu solicitarea de a prezenta informații de rigoare aferente faptului transportării alegătorilor, fapte sesizate de Partidul Politic „Partidul Liberal”.

Astfel, prin răspunsul nr. 34/36-1976 din 02 martie 2020 Inspectoratul de Poliție Hîncești a prezentat materialele acumulate de organele de poliție aferente cazurilor de transportare a alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38. Din conținutul proceselor-verbale privind actele de constatare întocmite de colaboratorii poliției, s-au identificat 58 de persoane, care au beneficiat de transport organizat în raionul Orhei. Din declarațiile acestora rezultă că în perioada 17 ianuarie 2020 – 29 februarie 2020 s-au organizat transportări a locuitorilor circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hîncești, inclusiv copii, în raionul Orhei, pentru diverse evenimente cu caracter cultural, la care s-a făcut agitație electorală în favoarea candidatului Partidului Politic „Șor” Vitalie Balinschi, și anume: excursie la parcul de agrement „Orhei Land”, inclusiv cu eliberarea gratuită a biletelor la spectacol; excursii prin municipiul Orhei; excursie la Mănăstirea Curchi; vizitarea localului de alimentație publică (restaurant).

Potrivit declarațiilor persoanelor audiate de poliție, în timpul excursiilor, organizatorii îndemnau persoanele să voteze candidatul Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, care își asumă obligația privind realizarea diferitor proiecte de infrastructură (drumuri, iluminare, parcuri de distracție, etc.), iar după excursii, la întoarcere acasă, participanților li se ofereau câte o sticlă de apă dulce de 0,5 l și o chiflă.

Conform declarațiilor unui alegător din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, la 17 ianuarie 2020, după excursia prin municipiul Orhei, el împreună cu alții alegători au fost transportați la restaurantul „Ellada” din această localitate, unde a avut loc conferința partidului, la care a luat cuvântul Marina Tauber, vicepreședintele Partidului Politic „Șor”, care i-a îndemnat pe cei prezenți să-l susțină pe Vitalie Balinschi, candidatul Partidului Politic „Șor” la alegerile parlamentare noi. În cadrul acestui eveniment, a luat cuvânt prin Skype în regim on-line președintele Partidului Politic „Șor”, Ilan Șor, care a rostit îndemnuri electorale similare, fiindu-le promisă alegătorilor și suma de 3 000 lei, în cazul în care candidatul acestui partid va câștiga alegerile. După partea festivă a acestui eveniment, toți cei prezenți au fost invitați la masă, fiind serviți cu diverse bucate.

Declarații similare au făcut și un alt grup de alegători din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, conform cărora după excursia prin municipiul Orhei și la parcul de agrement „Orhei Land”, ei împreună cu alți participanți, pe data de 08 februarie 2020, au fost transportați la restaurantul „Ellada”, unde le-a fost pregătită o masă. În local, Marina Tauber, vicepreședinta Partidului Politic „Șor” și Vitalie Balinschi, candidatul din partea Partidului Politic

„Șor” i-au îndemnat să-l voteze pe acesta din urmă la scrutinul din 15 martie 2020, iar la întoarcere în sat, le-a fost oferită câte o sticlă cu apă dulce și o chiflă.

De asemenea, conform declarațiilor unui alt alegător din aceeași circumscripție, la 09 februarie 2020 s-a organizat pentru alegători o excursie la Mănăstirea Curchi, iar după excursie, toți participanții au fost adunați într-o sală spațioasă (în jur de 300 persoane), unde de pe scenă au fost îndemnați de Marina Tauber, vicepreședinta Partidului Politic „Șor” să voteze candidatura înaintată de partid, după aceasta au fost invitați să se servească la masă cu diferite bucate.

Conform declarațiilor încă a unui alegător din circumscripția nr. 38, municipiul Hîncești, la 13 februarie 2020, el împreună cu alți concetățeni, au fost transportați într-o excursie în municipiul Orhei. Ghidul care-i însoțea i-a îndemnat să voteze candidatul din partea Partidului Politic „Șor”, dacă doresc ca și în localitățile lor să aibă loc schimbări ca acelea din Orhei. După excursie, participanții au fost invitați într-un restaurant la o întrunire cu reprezentanții Partidului Politic „Șor”, unde candidatul acestui partid la funcția de deputat, Vitalie Balinschi, a făcut agitație electorală în favoarea sa, iar celor prezenți (în jur de 200 persoane) le-au fost servite diferite bucate și băuturi.

Comisia Electorală Centrală a susținut că, din declarațiile alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, rezultă că aceștia au fost transportați pentru a vizita mai multe locuri de atracție din municipiul Orhei, unde le-a fost oferită hrană în localuri specializate de alimentație publică, iar în timpul cât luau masa, erau îndemnați să-l voteze pe Vitalie Balinschi, candidatul la funcția de deputat în Parlament pentru circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”.

În vederea elucidării depline a circumstanțelor cauzei, Comisia Electorală Centrală a contrapus identitatea persoanelor din numărul celor 58 audiate de organele de drept și a stabilit că șase dintre acestea se regăsesc în listele de subscripție pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești.

De asemenea, prin imaginile video, prezentate la 02 martie 2020 de către Partidul Politic „Partidul Liberal”, s-a constatat faptul organizării la 01 februarie 2020, a transportării alegătorilor din s. Stolniceni, raionul Hîncești, localitate din circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, la excursie în municipiul Orhei, cu distribuirea buletinului informativ „Pentru Popor”, tipărit la comanda Partidului Politic „Șor”. Un agitator, care distribuia publicația „Pentru Popor”, a declarat că evenimentul de transportare a cetățenilor este organizat de Partidul Politic „Șor” și candidatul acestuia, cu destinația Orhei, unde este asigurată o masă și că excursia este gratuită, totul fiind achitat de Partidul Politic „Șor”. La fel, a menționat că nu este pentru prima dată.

Organizarea transportării cetățenilor din circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”, a fost confirmată de către reprezentantul Partidului Politic „Șor”, în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 februarie 2020.

La adoptarea hotărârii din 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a reținut legătura causală dintre Partidul Politic „Șor” și Asociația Obștească „Pentru Orhei”, stabilită încă prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 435 din 20 octombrie

2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/27 din 19 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Silvia Radu”, prin care s-a constatat utilizarea cardului de reduceri al magazinului social administrat de Asociația Obștească „Pentru Orhei” în folosul Partidului Politic „Șor”, atunci fiind inițiată procedura de anulare a înregistrării candidatei Partidului Politic „Șor” la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, admisă prin hotărâri irevocabile ale instanțelor judecătorești.

Comisia Electorală Centrală a relatat că potrivit informației prezentate de Agenția Servicii Publice, în calitate de președinte al Asociației figurau: Maria Albot, din 21 iulie 2015 până la 02 august 2016, aleasă deputat pe circumscripția națională pe lista Partidului Politic „Șor”, ulterior demisionată conform Hotărârii nr. 108 din 31 iulie 2019 a Parlamentului Republicii Moldova; Ilona Șor, din data de 02 august 2016 până la 15 august 2017, care este mama vitregă a președintelui Partidului Politic „Șor”, conform informațiilor publice; Pavel Verejanu, din data de 22 decembrie 2017 până la 30 septembrie 2019, care la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 a candidat pe lista Partidului Politic „Șor” pentru circumscripția națională și concomitent pentru circumscripția uninominală nr. 10, municipiul Bălți, din partea aceluiași partid, iar în urma alegerilor din 20 octombrie 2019, a fost ales primar al municipiului Orhei pe lista Partidului Politic „Șor”. De asemenea, sediul Partidului Politic „Șor”, conform Registrului de stat al persoanelor juridice este identic cu cel al Asociației Obștești „Pentru Orhei”, fiind situat în municipiul Orhei, strada Vasile Lupu 36, of. 326.

Astfel, în opinia Comisiei, a fost constatăată legătură directă între conducătorii Asociației Obștești „Pentru Orhei” și Partidul Politic „Șor”, în interes comun, inclusiv în diverse proiecte mediatizate și farmacii sociale, parcul de agrement „Orhei Land”, precum și acțiuni de agitație electorală în favoarea candidaților Partidului Politic „Șor”.

Totodată, Comisia a menționat că în rezultatul investigațiilor s-a constatat că indiferent de organizatorul de jure al transportării alegătorilor la diferite excursii și de faptul că s-au oferit mese alegătorilor în localuri specializate de alimentație publică, prezența activă la aceste evenimente a factorilor de decizie din cadrul partidului, în persoana vicepreședintei Marina Tauber, fiind de facto persoana care exercită atribuțiile în lipsa conducătorilor, precum și a candidatului Vitalie Balinschi, denotă beneficierea de servicii prestate în scopul determinării alegătorilor să voteze candidatul Partidului Politic „Șor”, iar după cum reiese inclusiv din proba video, acestea au fost și declarate ca organizate de partid.

În urma celor menționate, Comisia Electorală Centrală a constatat încălcarea art. 41, alin. (4) din Codul electoral, manifestată prin faptul că sursele financiare folosite pentru organizarea transportării alegătorilor în scopuri electorale nu au fost declarate în rapoartele financiare ale Partidului Politic „Șor”, pentru situația din 14, 21 și 28 februarie 2020, acestea fiind achitate din alte fonduri, și nu din mijloacele financiare acumulate în contul cu mențiunea „fond electoral”, precum și încălcarea art. 41 alin. (3), lit. h) din Codul electoral, manifestată prin faptul finanțării transportării alegătorilor, în folosul Partidului Politic „Șor”, în scopul efectuării agitației electorale de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”, aceasta fiind o organizație necomercială în condițiile art. 1, alin. (1) din Legea privind asociațiile obștești nr. 837-XIII din data de 17 mai 1996.

Comisia Electorală Centrală a formulat acțiunea dată față de Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38, calificând-o drept o acțiune în obligare atipică, conform dispozițiilor art. 206, alin. (1), lit. b) Codul administrativ, dispoziții ce trebuie aplicate sistemic cu prevederile art. 2, alin. (2) Codul administrativ și dispozițiile art. 75, alin. (5) și (6) Codul electoral.

La 06 martie 2020 Partidul Politic „Șor” a depus acțiune în contestare împotriva Comisiei Electorale Centrale, prin care a solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020, în partea ce ține de pct. 2, 3, 4 și 5 din partea dispozitivă și constatările făcute în motivație ce vizează încălcările prevederilor art. 41, alin. (2) lit. d), art. 41, alin. (4) din Codul electoral, de către Partidul Politic „Șor”.

În motivarea acțiunii depuse Partidul Politic „Șor” a invocat că la 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 3779 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”, care a fost emisă în baza sesizării nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020, depusă de către Partidul Politic „Partidul Liberal” cu privire la presupusele încălcări ale prevederilor legale comise de Partidul Politic „Șor” în cadrul desfășurării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, stabilite pentru 15 martie 2020.

Partidul Politic „Șor” a considerat că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 este parțial ilegală, urmând a fi anulată de instanța de contencios administrativ, invocând că Comisia Electorală Centrală urma să respingă demersul înaintat de Partidul Politic „Partidul Liberal” ca inadmisibil, fără a examina fondul demersului.

Partidul Politic „Partidul Liberal” nu avea calitatea de concurent electoral pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești și nu dispunea de calitatea de subiect al depunerii contestației.

În opinia Partidului Politic „Șor” acuzațiile autorului sesizării referitoare la pretinsa ilegalitate este lipsită de temeinicie, așa cum, încălcările descrise sunt subiective, purtând un caracter individual și nu au forță probantă absolută.

A menționat că la 01 februarie 2020, Partidul Politic „Șor” a organizat o Conferință a Organizației Teritoriale Hîncești, care nu are nici o tangență cu alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești. La conferința respectivă au participat membrii de partid din întreg raionul Hîncești, iar circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, cuprinde numai o parte din toate localitățile raionului Hîncești. În cadrul acestei conferințe nu au fost colectate semnături în vederea susținerii în calitate de candidat a lui Vitalie Balinschi la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești și nici nu au fost îndemnați potențialii alegători să aibă o anumită opțiune electorală.

Potrivit dispozițiilor legale, Partidul Politic „Șor” avea dreptul să-și realizeze scopurile și sarcinile statutare și de program, prin intermediul promovării

programului de activitate, ideologiei, imaginii etc., inclusiv între ciclurile electorale în cadrul conferinței ordinare din 01 februarie 2020.

A afirmat că fotografia prezentată de către Partidul Politic „Partidul Liberal”, care conține anumite bunuri, și anume ziar, chipiu, tricou, carnet și o ciocolată, nu reflectă adevărul obiectiv, sau în cadrul Conferinței organizate, Partidul Politic „Șor” nu a distribuit ciocolate, ci doar materiale de promovare a ideologiei, a meritelor înregistrate ale Partidului Politic „Șor”, realizate până la începutul campaniei electorale, adică între ciclurile electorale, prin care se promovează imaginea partidului.

Referitor la sancționarea Partidului Politic „Șor” pentru încălcarea art. 41, alin. (4) Codul electoral, a invocat că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 s-a stabilit plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”, acest plafon fiind în mărime de 79 530 lei pentru fiecare grup de inițiativă constituit de către partidele politice, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidați independenți pentru susținerea candidaților în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020.

Prin hotărârea nr. 5 din 19 ianuarie 2020 a Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale municipale Hîncești, nr. 38, a fost înregistrat grupul de inițiativă pentru susținerea lui Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești.

Ulterior, prin hotărârea nr.17 din 07 februarie 2020 a Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale municipale Hîncești, nr. 38, Vitalie Balinschi a fost înregistrat în calitate de candidat la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, din partea Partidului Politic „Șor”.

Partidul Politic „Șor” a prezentat raportul privind finanțarea activității grupului de inițiativă cu venituri în sumă de 75 000 lei și cheltuieli în sumă de 72 164,71 lei, iar suma de 2 835,00 lei rămasă a fost transferată la contul curent al partidului.

Potrivit raportului final corectat privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi, înregistrat la Comisie sub nr. CEC-04/8 la 10 februarie 2020, cheltuielile totale au constituit suma de 72 164,71 lei.

Prin hotărârea contestată Partidul Politic „Șor” a fost recunoscut vinovat pentru încălcarea prevederilor art. 41, alin. (4) din Codul electoral, fiindu-i imputat faptul că conform contractului nr. 24/O din 28 ianuarie 2020 s-a comandat pentru tipar publicația „Pentru Popor” în limbile română și rusă cu un tiraj de 57400/33 600 ex., în sumă de 111 930,00/65 520,00 lei, total 177 450,00 lei, comandă livrată pe data de 31 ianuarie 2020, în temeiul facturii fiscale seria EAA001742675.

Comisia Electorală Centrală a constatat că publicația „Pentru Popor” conține pe prima pagină textul declarației președintelui Partidului Politic „Șor”, Ilan Șor, cu referire la circumscripția Hîncești și despre faptul că pentru locuitorii acesteia a apărut o posibilitate reală de a-și schimba viața spre bine, pe pagina 7 – un material despre alegerile din 15 martie, pe pagina 8 fiind publicate două materiale - discursul electoral al lui Ilan Șor și o prezentare a candidatului Vitalie Balinschi cu discursul acestuia și un material cu conținut electoral.

Partidului Politic „Șor” a menționat că materialul „Pentru Popor”, este o revistă, un ziar, un buletin informativ, adică o sursă de informare asupra evenimentelor din viața partidului, care îi aparține Partidului Politic „Șor” și se editează atât în varianta română, cât și în rusă, numărul de tiraj fiind efectuat până la înregistrarea candidatului în calitate de concurent electoral, iar această sumă nicidecum nu trebuia reflectată în raportul grupului de inițiativă, or era achitat din sursele partidului, destinat membrilor de partid din întreaga republică, fapt pentru care a și fost distribuit în organizațiile teritoriale și nu în circumscripția uninominală.

Pentru circumscripția uninominală Hîncești, conform contractului pentru publicația periodică nr. 23/O din 28 ianuarie 2020, au fost tipărite 10 000 ex. în limba română, precum și 2 000 ex., în limba rusă, valoarea totală constituind 23 400 lei, suma dată fiind reflectată în raportul grupului de inițiativă din 31 ianuarie 2020, publicația conținând chiar și mențiunea despre finanțarea ediției din sursele fondului electoral al grupului de inițiativă.

Partidului Politic „Șor” a afirmat că în materialele cauzei lipsesc probe, care ar fi confirmat obiectiv că a fost încălcat plafonul general al mijloacelor financiare, ce pot fi virate în contul „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”, sau, Partidul Politic „Șor” a prezentat raportul privind finanțarea activității grupului de inițiativă cu venituri în sumă de 75 000 lei și cheltuieli în sumă de 72 164,71 lei.

Prin urmare, Partidul Politic „Șor” a susținut că Comisia Electorală Centrală nu a purces la un examen efectiv și consecvent al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă prezentate de reclamant în referința depusă la 06 și respectiv la 20 februarie 2020, asupra sesizării Partidului Politic „Partidul Liberal”, prin ce a impus în sarcina Partidul Politic „Șor” sancțiuni nejustificate ce afectează activitatea sa orientată spre realizarea scopurilor statutare, promovarea valorilor democratice și pluralismului politic.

La 06 martie 2020 Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi a depus acțiune în contestare împotriva Comisiei Electorale Centrale, prin care au solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020.

În motivarea revendicărilor formulate Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au indicat că la 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 3791 „Cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”, prin care s-a admis sesizarea în partea ce ține de organizarea transportării alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la evenimente electorale ale Partidului Politic „Șor”, s-a constatat folosirea de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor”, candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi a fondurilor financiare și materialelor nedeclarate la alegerile parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020, s-a solicitat Curții de Apel Chișinău anularea înregistrării concurentului electoral, candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020, desemnat de Partidul Politic „Șor” și transmiterea Curții de Apel Chișinău materialele ce au stat la baza adoptării prezentei hotărâri, s-a sesizat Procuratura Generală în vederea examinării celor constatate în

prezenta hotărâre prin prisma existenței elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 181¹ din Codul penal.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au invocat că organul electoral a emis un act administrativ individual ilegal, care afectează drepturile lor protejate de lege, or, sancțiunea dispusă de Comisia Electorală Centrală – solicitarea instanței de a anula înregistrarea în condițiile art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral, a candidatului Vitalie Balinschi la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești, reprezintă o ingerință disproporționată în substanța dreptului de a fi ales, drept garantat de legea fundamentală (art. 39 din Constituție) și de Convenția Europeană (art. 3 din Protocolul nr. 1 din Convenție).

La emiterea hotărârii contestate Comisia Electorală Centrală a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice – principiul disponibilității și egalității armelor, fiind elemente esențiale ale dreptului la un proces echitabil.

În dezvoltarea acestui argument, Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au insistat că adoptarea unei hotărâri, care depășește obiectul contestației, fără a se lua în calcul argumentele prezentate în referință de către Partidul Politic „Șor” la demersul depus de Partidul Politic „Partidul Liberal”, în condițiile în care procedura de examinare a contestațiilor l-a plasat pe Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversarii săi, reprezintă un tratament discriminatoriu, inechitabil al concurenților electorali.

Mai mult, deși Partidul Politic „Șor” a depus 2 referințe la demersul Partidului Politic „Partidul Liberal”, Comisia Electorală Centrală nici măcar formal nu a combătut în hotărârea contestată argumentele și probele prezentate, prin ce a sfidat prevederile pct. 15 din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, în coroborare cu anexa nr. 4 la Regulament. În hotărârea contestată, Comisia Electorală Centrală a invocat părtinitor constatări, care nici nu au constituit obiectul demersului depus de Partidul Politic „Partidul Liberal” la 03 februarie 2020, or, prin sesizarea nr. CEC-7/6985 s-a contestat organizarea transportării alegătorilor în scopuri electorale în Parcul de agrement „Orhei Land” în raport cu perioada relativă a datei de 01 februarie 2020, nu însă perioadei post depunere demers 14, 21 și 28 februarie 2020, cât și celei anterioare 17 ianuarie 2020.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au subliniat că întrucât Partidul Politic „Partidul Liberal” nu are calitatea de concurent electoral pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, acesta nu dispune de calitatea de subiect al depunerii sesizării, iar în virtutea incapacității sale procesuale active, Comisia Electorală Centrală urma să respingă demersul, așa cum, noțiunea de „concurrent electoral” se referă în contextul alegerilor parlamentare în circumscripții uninominale la candidații pentru funcția de deputat în Parlament, desemnați de partidele politice, de alte organizații social-politice și blocuri electorale, sau candidații independenți, înregistrați de consiliile electorale de circumscripție respective.

În condițiile în care Partidul Politic „Partidul Liberal” nu are candidat propriu înregistrat pentru funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, entitatea politică nu este titular al dreptului încălcat sau contestat.

La data depunerii sesizării potrivit informației oferite de Comisia Electorală Centrală pe portalul oficial, au fost înregistrați drept concurenți electorali în cadrul alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, candidați desemnați din partea a trei partide politice, și anume Partidul Democrat din Moldova (Ion Mereuță), Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (Ștefan Gațcan) și Partidul Acțiune și Solidaritate (Olesea Stamate).

Din definiția legală dată concurentului electoral în art. 1 al Codului electoral, la data de 01 februarie 2020 Partidul Politic „Șor” nu a avut calitatea de concurent electoral, deoarece nu exista la această dată o hotărâre a propriului candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, mun. Hîncești, această calitate fiind dobândită la 07 februarie 2020, odată cu adoptarea hotărârii nr. 17, prin care Consiliul electoral l-a înregistrat pe Vitalie Balinschi în calitate de candidat la alegeri.

În aceste condiții Comisia Electorală Centrală nu era organul abilitat de a soluționa demersul înaintat de Partidul Politic „Partidul Liberal”, iar prevederea de la art. 71, alin. (6) Codul electoral nu este aplicabilă în speță, deoarece, la data pretinselor ilegalități având ca obiect activități de finanțare, nu se încadrează în condiția de timp înserată în norma citată – campanie electorală. Or, campania electorală în cadrul alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, a început la 14 februarie 2020.

Concomitent, au mai indicat că contrar prevederilor legale, Comisia Electorală Centrală a constatat încălcări în raport cu perioada de după înregistrarea demersului Partidului Politic „Partidul Liberal”, situație ce denotă faptul că Comisia Electorală Centrală a depășit limitele demersului, prin care a fost sesizată, nu a reflectat poziția Partidului Politic „Șor” și nici nu au fost date explicații privind respingerea argumentelor și probelor acestuia.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi suplimentar au mai menționat că situația premisă de sancționare a Partidului Politic „Șor” în temeiul art. 41, alin. (4) din Codul electoral, nu are suport factologic, reprezentând o distorsionare deliberată a realității, orientată spre înlăturarea contracandidatului la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția nr. 38, municipiul Hîncești. Mai mult, imputarea încălcării manifestate prin utilizarea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materialelor nedecarate, este în esență declarativă, or, la baza acesteia stau unele declarații date de persoane dubioase, care chipurile au fost audiate de poliție, fără a fi preîntâmpinate de răspundere penală în cazul declarațiilor false.

În aceste condiții, solicitarea de anulare a înregistrării în condițiile art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral a candidatului Vitalie Balinschi la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești, reprezintă o ingerință disproporționată în substanța dreptului de a fi ales, drept garantat de legea fundamentală și de Convenția Europeană.

Prin încheierea din data de 09 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus atragerea Partidului Politic „Partidul Liberal” în calitate de terț.

Prin încheierea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus conexarea pentru examinare concomitentă a acțiunii în obligare depusă de Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi, acțiunii în contestare depusă de Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale și acțiunii în contestare depuse de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale.

Prin hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiate acțiunea în obligare depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, acțiunea în contestare depusă de Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 și acțiunea în contestare depusă de Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidul Politic „Partidul Liberal”.

Împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 10 martie 2020 a depus recurs Comisia Electorală Centrală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii în partea ce ține de respingerea acțiunii în obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești cu emiteria în această parte a unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată depusă de către Comisia Electorală Centrală.

În motivarea recursului Comisia Electorală Centrală a susținut circumstanțele de fapt menționate în cererea de chemare în judecată, indicând suplimentar că Curtea de Apel Chișinău a dat o apreciere eronată a faptelor constate, interpretând în acest sens eronat legea materială în partea ce privește proporționalitatea aplicării sancțiunii față de concurentul electoral.

Instanța de fond deși a reținut constatările Comisiei vis-a-vis de încălcările admise de Partidului Politic „Șor” a concluzionat că acestea nu sunt în măsură de a servi temei pentru anularea înregistrării în calitate de concurent electoral, sancțiunea fiind disproporțională în acest sens.

Comisia Electorală Centrală a menționat că instanța de fond eronat a reținut caracterul continuu (recidivă) a acțiunilor ilicite în detrimentul intereselor altor subiecți implicați în procese electorale, deoarece acțiunile de transportare a alegătorilor la diferite excursii cu prestarea serviciilor de alimentație publică și efectuarea agitației electorale s-au desfășurat cel puțin în perioada 17 ianuarie 2020 - 29 februarie 2020 poată un caracter masiv cu implicarea zilnică a unui număr impunător de alegători. Acțiunile delictive ale Partidului Politic „Șor” demonstrează lipsa completă de respect față de reglementările stabilite pentru desfășurarea activității grupului de inițiativă și desfășurării campaniei electorale, ceea ce în consecință constituie impact pentru egalitatea tuturor subiecților implicați, iar instituțiilor de stat le revine obligația de a asigura realizarea egală a drepturilor în vederea desfășurării alegerilor libere și corecte și neadmiterea abuzurilor ce ar putea influența rezultatele acestora.

Un al criteriu, care a fost reținut eronat de instanța de judecată, este caracterul masiv al acțiunilor ilicite, manifestat atât prin nedeclarare a publicației editate în tiraj de aproximativ de 100.000 ex, ce constituie un număr impunător de exemplare pentru influențare a alegătorilor, inclusiv sub aspectul resurselor financiare folosite și nedeclarate, atât și prin transportarea zilnică a alegătorilor cu cel puțin 2 autobuze interurbane și prezența la evenimente a circa 200 de persoane, fiind asigurată alimentarea acestora, fapt ce denotă cu siguranță o acoperire masivă a cotei de alegători, prin efectuarea unor acțiuni influențabile (servicii gratuite) în sens electoral.

De asemenea, a fost reținut eronat caracterul cheltuielilor financiare ilicite în coraport cu plafonul admis și acțiunile ilicite, ori Partidului Politic „Șor” nu a prezentat informația stabilită prin hotărâri executorii ale CEC-lui, ceea ce denotă caracterul ilicit al inacțiunilor acestuia și în coraport cu obligațiunile sale aferente transparenței financiare.

Astfel, la stabilirea sancțiunii, mărimea cheltuielilor nedeclarate nu constituie temeiul de bază pentru aplicarea acesteia, fiind criteriul determinabil anume influența la rezultatele alegerilor, cu toate acestea neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale de a reflecta cheltuielile nedeclarate ce țin de transportarea alegătorilor duce la imposibilitatea de a aprecia cert volumul acestora, acestea pot fi evaluate la un nivel minim, reieșind din date certe. Având în vedere că s-a stabilit cert că transportarea alegătorilor a fost zilnică în perioada 17 ianuarie 2020 - 29 februarie 2020, cu implicarea a cel puțin 2 autobuze interurbane cu 60 de locuri medii disponibile, fiind distanța de 86 de km între mun. Hîncești și mun. Orhei, se ajunge la următoarele calcule: $172 \text{ km (tur/retur cîte } 86 \text{ km)} * 0,7 \text{ lei/km (tarif)} * 120 \text{ persoane (2 autobuze)} * 44 \text{ zile} = 635\ 712,00 \text{ lei}$.

Aceste cheltuieli reflectă sume obținute pentru transport regulat calculate în lipsa informației, care urma să fie prezentată de Partidul Politic „Șor”, fiind omisiunea culpabilă a acestuia, însă în realitate transportul era ocazional, respectiv cheltuielile real suportate sunt și mai mare și nu includ nici cheltuieli pentru servicii de alimentare, ghid, costul biletului la spectacol, etc.

Instanța de judecată a reținut eronat și faptul că acțiunile de transportare au fost făcute atât în beneficul grupului de inițiativă, cât și a concurentului electoral, deoarece transportarea a avut loc pe parcursul unei perioade de 44 de zile, care cuprinde perioada de desemnare a candidatului, de activitate a grupului de inițiativă,

perioada după înregistrarea candidatului (dar până la începerea campaniei electorale) și perioada campaniei electorale.

A fost eronat interpretată și asigurarea egalității drepturilor concurenților electorali manifestată prin începerea campaniei electorale înaintea termenului legal, cu implicarea unor surse nedeclarate, precum și utilizând unele servicii interzise (alimentarea publică) de către concurentul electoral al Partidului Politic „Șor”, fapt ce constituie o încălcare a principiului egalității în drepturi a concurenților electorali.

Referitor la proporționalitate în raport cu prevederile legii Comisia Electorală Centrală a reținut că instanța de judecată a stabilit că sancțiunea „anulării înregistrării concurentului electoral” urmează să întrunească un set de condiții reglementat în mod expres de Codul electoral, la caz aceste condiții au fost întrunite pe deplin.

Argumentele instanței privind neîntrunirea condițiilor prevăzute la art. 29 din Codul administrativ sunt pur declarative din următoarele considerente: scopul urmărit este restabilirea egalității drepturilor concurenților electorali, balanța cărora a fost destabilizată prin acțiunile ilegale a concurentului electoral Partidului Politic „Șor”. Neaplicarea măsurii date va împiedica atingerea scopului, or aplicarea unei pedepse mai blânde decât este una neechitabilă în raport cu alți concurenți și realizarea respectării drepturilor lor.

Este o măsură rezonabilă și proporțională, or este efectul aplicării a ultimei pedepse pentru un șir de încălcări. Comisia Electorală Centrală a aei indicat că pentru toate încălcările comise de concurentul electoral este prevăzută o singură pedeapsă sub formă de anulare a înregistrării, fiind aplicate pedepse graduale în scopul asigurării dreptului de a alege și a fi ales, însă continuitatea încălcărilor și gravitatea acestora a determinat Comisia să solicite în final și aplicarea celei mai dure pedepse.

Reieșind din cele expuse supra și ținând cont că acțiunile ilicite ale Partidului Politic „Șor” sunt disproporționale pentru a fi admise într-un scrutin, pot influența esențial rezultatele alegerilor și pun în pericol recunoașterea legalității acestora.

Partidul Politic „Șor” a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 10 martie 2020, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii în partea ce ține de respingerea ca neîntemeiată a acțiunii în contestare înaintată de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi, emiterea în această parte a unei hotărârii prin care să fie anulate hotărârile nr.3791 și nr.3779 din 04 martie 2020 al Comisiei Electorale Centrale.

În motivarea recursului Partidul Politic „Șor” a susținut circumstanțele de fond menționate în cererea de chemare în judecată, totodată a menționat că soluția instanței de judecată este neîntemeiată și ilegală în partea ce ține de respingerea ca neîntemeiată a acțiunii în contestare de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi, fiind rezultatul omisiunii de a examina pricina sub toate aspectele, complet și obiectiv, dar și rezultatul aplicării eronate a legii.

Partidul Politic „Șor” a menționat că prin atribuirea publicației „Pentru popor” (în limbile română și rusă cu un tiraj de 57.400/33.600 ex.) a statutului de afiș electoral, punând la bază prevederile art. 13 din Legea presei. nr.243 din 16 octombrie 1994 instanța de judecată a examinat superficial și tendențios circumstanțele cauzei, ori, potrivit art. 1, din Codul electoral, prin afiș electoral se are în vedere apeluri, declarații, fotografii și alte materiale utilizate de concurenții electorali în scop de agitație electorală.

Publicația „Pentru popor” (în limbile română și rusă cu un tiraj de 57.400/33.600 ex.), care a constituit obiectul demersului Partidului Politic „Partidul Liberal” din 03 februarie 2020 are un caracter informativ, fiind destinat membrilor Partidului Politic „Șor” din toată țara, pentru a-i pune la curent cu evenimentele din viața partidului. În conținutul publicației nu există mesaje de agitație electorală, nu există îndemnuri de a-l vota anume pe Vitalie Balinschi la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, mun. Hîncești.

Motivația instanței precum că Partidului Politic „Șor” nu a putut indica cine este redactorul-șef al revistei, cine este fondatorul acesteia, care este prețul unui exemplar etc. sunt ridicole, întrucât cerințele prevăzute de art. 13 din Legea presei nu sunt aplicabile speței.

În opinia Partidului Politic „Șor” constatările instanței referitoare la organizarea transportării alegătorilor în scopuri electorale în parcul de agrement „Orhei Land”, sunt superficiale și inadmisibile într-un stat democratic, deoarece la baza constatărilor stau unele declarații date de persoane dubioase, care chipurile au fost audiate de poliție, fără a fi preîntâmpinate de răspundere penală în cazul declarațiilor false, fără o confirmare a celor pretinse prin audierea acestora în cadrul procedurii administrative și nici în instanța de judecată. Prin urmare, constatarea folosirii de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor” a fondurilor financiare și materiale nedeclarate la alegerile parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020 reprezintă o prezumție afectată de vicii de ordin procedural.

La 12 martie 2020 Partidul Politic „Șor” a depus referință la recursul înaintat de către Comisia Electorală Centrală, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, indicând că recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 246 alin. (2) coroborat cu art. 194 alin. (2) din Codul administrativ. Or, dezacordul recurentului cu soluția dată de către instanța de fond este una abstractă și în realitate nu relevă asupra existenței greșelilor procedurale și aplicării incorecte a dreptului material de către Curtea de Apel Chișinău ca instanță de fond, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

În esență, recurentul descrie pretinsele încălcări ale instanței de fond exprimate sub forma unor enunțuri generale, pe alocuri cu prezentarea unor date eronate, bazate pe deducții inadmisibile, constând mai degrabă în expunerea poziției subiective față de soluția dată în fond, care s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere la adoptarea soluției de respingere a acțiunii în obligare, iar invocarea de către recurent a pretinselor încălcări admise de instanța de fond nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă în ordinea contenciosului administrativ, dedusă judecății în recurs.

Comisia Electorală Centrală prezintă un algoritm de calculare a cheltuielilor nedeclarate ce țin de transportarea alegătorilor, care reprezintă chipurile temei de anulare a înregistrării concurentului electoral. La caz, recurentul face uz de analogie, aplicând metoda de determinare a valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției cu marfa similară și ca urmare pretinde eronat că quantumul cheltuielilor suportate pentru transportarea alegătorilor din mun. Hîncești în mun. Orhei la parcul de agrement „Orhei Land” se cifrează la 635712 lei.

În opinia Partidului Politic „Șor” o asemenea interpretare este a priori eronată, întrucât Comisia Electorală Centrală se bazează pe prezumții. Mai mult, este stranie și contradictorie poziția Comisiei, întrucât în instanța de fond Comisia Electorală Centrală s-a bazat anume pe răspunsul Inspectoratului de Poliție Hâncești nr.34/36-1976 din 02 martie 2020 și anexele la acesta, potrivit căruia s-au identificat 58 persoane care au beneficiat de transport organizat în raionul Orhei. În recurs însă majorează artificial numărul de persoane care chipurile au beneficiat de transport gratuit.

Răspunsul Inspectoratului de Poliție Hâncești nr.34/36-1976 din 02 martie 2020 și anexele la acesta nu pot fi admise drept probe, deoarece, declarațiile date de pretinsele persoane care chipurile au fost antrenate în acțiuni de agitație electorală sunt dubioase, fiind date fără a fi preîntâmpinate de răspundere penală în cazul declarațiilor false și fără o confirmare a celor pretinse prin audierea acestora în cadrul procedurii administrative și/sau în instanța de judecată.

Prin urmare, toate argumentele invocate de către Comisia Electorală Centrală sunt declarative, iar recursul înaintat nu este efectiv. Astfel, în opinia Partidului Politic „Șor” argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a acestora, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, așa cum formal invocă recurentul și respectiv, nu constituie temei de casare a hotărârii recurate în partea contestată; or. recursul exercitat are caracter devolutiv asupra problemelor de drept, verificându-se legalitatea hotărârii, nu și temeinicia ei în fapt.

Comisia Electorală Centrală a depus refetintă la recursul înaintat de către Partidul Politic „Șor”, prin care a indicat că acesta nu întrunește condițiile de admisibilitate stabilite de art. 246 din Codul administrativ, precum și de art. 432 și ari. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, or recurentul nu formulează argumente care să indice încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de fond, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Astfel, având în vedere că recurentul invocă aceleași motive expuse în instanța de fond, cărora li s-a dat o apreciere legală și explicită, recursul în cauză reprezintă o încercare de a reexamina fondul cauzei fără a fi aduse motive de fapt și de drept menite să argumenteze vicii materiale sau de procedură, din această cauză este apreciat drept inadmisibil.

Conform art. 73 alin. (7) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

În conformitate cu art. 74, alin. (6) din Codul electoral împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea contestată la data de 10 martie 2020.

Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Șor”, în interiorul termenului legal, ori cererile de recurs au fost înregistrate la 11 martie 2020.

La 12 martie 2020, examinând admisibilitatea recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Șor”, completul de admisibilitate al

completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție l-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Verificând argumentele invocate în recursuri și referințe pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a respinge recursul declarat de către Partidul Politic „Șor” și de a admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală de a casa parțial hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu adoptarea în partea casată a unei noi hotărâri de admiterea a acțiunii din următoarele considerente.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1), lit. b) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie, prin care casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurenților, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Pentru început, instanța de recurs recapitulează esența litigiului.

Astfel, pe baza constatărilor instanțelor ierarhic inferioare, se observă că prin Hotărârea nr. 198 din 20 decembrie 2019, Parlamentul Republicii Moldova a luat act de demisia înaintată de Alexandru Botnari, deputat ales din partea Partidului Democrat din Moldova în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, declarând vacant mandatul de deputat.

La 27 decembrie 2019 Comisia Electorală Centrală, ca urmare a declarării vacanței mandatului de deputat în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, a emis hotărârea nr. 3455, prin care a stabilit pentru data de 15 martie 2020, desfășurarea alegerilor parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești.

Prin hotărârea nr. 5 din 19 ianuarie 2020 a Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale municipiul Hîncești nr. 38 „Cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția electorală uninominală mun. Hîncești nr. 38”, s-a înregistrat grupul de inițiativă în număr de 40 persoane, pentru colectarea semnăturilor în vederea susținerii în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, în circumscripția uninominală mun. Hîncești nr. 38, s-a stabilit grupului de inițiativă termenul de colectare a semnăturilor până la 13 februarie 2020.

La 03 februarie 2020 Vitalie Balinschi, desemnat de către Partidul Politic „Șor”, a depus la Consiliul electoral al circumscripției electorale demers de înregistrare în calitate de candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală mun. Hîncești nr. 38, la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, la care a anexat și setul de acte necesar.

La 07 februarie 2020 Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hîncești a emis hotărârea nr. 17 „Cu privire la cererea de înregistrare a lui Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești”, prin care s-a înregistrat Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din partea Partidului Politic „Șor” pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 și s-a confirmat în calitate de reprezentant cu drept de vot consultativ în Consiliul electoral uninominal nr. 38, municipiul Hîncești pentru perioada campaniei electorale Vladimir Fiodorov.

La 03 februarie 2020 Partidul Politic „Partidul Liberal” a depus la Comisia Electorală Centrală un demers, care a fost înregistrat sub nr. CEC-7/6985, prin care a relatat că pe data de 01 februarie 2020, în municipiul Hîncești au fost desfășurate manifestații organizate de Partidul Politic „Șor”, unde au participat în mod organizat alegători ai localităților, care fac parte din circumscripția nr. 38 pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020. În cadrul acestei manifestații, potențialilor alegători le-a fost organizat transport gratuit, precum și acordate pungi cu simbolica partidului menționat, cu scopul de a îndemna oamenii să voteze pentru candidatul partidului. Pungile respective conțineau: chipiu, tricou, carnet, pix, ziare și ciocolate, etc.

Prin demers s-a solicitat verificarea informației expuse sub aspectul legislației electorale, verificarea fluxului financiar de pe contul Partidului Politic „Șor” precum și tragerea la răspundere a persoanelor responsabile.

La 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr. 3779 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”, prin care în particular:

- s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru încălcarea art. 41, alin. (4) din Codul electoral pentru nereflectarea tuturor cheltuielilor pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și s-a obligat Partidul Politic „Șor” să prezinte, până la 06 martie 2020 inclusiv, raportul final corectat conform constatărilor Comisiei arătate în prezenta hotărâre;

- s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru depășirea plafonului stabilit la pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 „Cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi virate la contul „Destinat grupului / grupurilor de inițiativă” și nerespectarea art. 41, alin. (2), lit. d) din Codul electoral și s-a lipsit Partidul Politic „Șor” de alocațiile de la bugetul de stat până la finele anului 2020.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 „Cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal” s-a admis sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal” în partea ce ține de organizarea transportării alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la evenimente electorale ale Partidului Politic „Șor”;

- s-a constatat folosirea de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor” candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi a fondurilor financiare și materiale nedeclarate la alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020;

- s-a solicitat Curții de Apel Chișinău anularea înregistrării concurentului electoral Partidul Politic „Șor” a candidatului la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020;

- s-a dispus sesizarea Procuraturii Generale în vederea examinării celor constatate în hotărâre prin prisma existenței elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 181¹ din Codul penal.

Prin acțiunea în obligare Comisia Electorală Centrală solicită obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38 să emită o hotărâre cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au depus acțiune în contestare, prin care au solicitat anularea pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 ale hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 și a hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Apel Chișinău a respins acțiunea în obligare a Comisiei Electorale Centrale și acțiunea în contestare a Partidul Politic „Șor” și a concurentului electoral Vitalie Balinschi.

În susținerea concluziilor sale Curtea de Apel Chișinău ca instanță de fond a reținut că argumentele Partidului Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi sunt neîntemeiate și nu și-au găsit confirmare în materialele dosarului, iar referitor la acțiunea în obligare a reținut că deși s-a constatat că Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au comis încălcări a legislației electorale, sancțiunea solicitată privind anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești este disproporțională încălcărilor comise.

În recursurile înaintate atât Comisia Electorală Centrală, cât și Partidul Politic „Șor” au invocat că Curtea de Apel, ca instanță de fond a interpretat eronat circumstanțele cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

Problema centrală supusă controlului judecătoresc în fază de recurs constă în verificarea corectitudinii aplicării și interpretării de către instanța de fond a normelor de drept material raportate la circumstanțele și materialele cauzei.

Pentru început instanța de recurs va examina legalitatea hotărârii contestate prin prisma recursului înaintat de către Partidului Politic „Șor” și anume argumentele invocate referitor la ilegalitatea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”.

În motivarea hotărârii nr. 3779 din 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a constatat că Partidul Politic „Șor” a încălcat prevederile art. 41, alin. (4) din Codul electoral și anume nereflecarea tuturor cheltuielilor pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și respectiv pentru nedeclararea acestora.

În conformitate cu art. 41, alin. (4), (10) din Codul electoral toate cheltuielile pentru campania electorală se efectuează din mijloacele de pe contul cu mențiunea „Fond electoral”. Prevederile prezentului cod referitoare la condițiile, modul, restricțiile și responsabilitatea finanțării campaniilor electorale ale candidaților în alegeri, a concurenților electorali și a referendumurilor se vor aplica corespunzător și grupurilor de inițiativă. Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la funcție electivă sau în vederea inițierii referendumului se aprobă de Comisia Electorală Centrală.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 s-a stabilit plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”, pentru fiecare grup de inițiativă constituit de către partidele politice, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidați independenți pentru susținerea candidaților în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în mărime de 79 530 lei.

La caz, instanța de recurs reține că în temeiul contractului nr. 24/O din 28 ianuarie 2020 încheiat între Partidul Politic „Șor” și Întreprinderea de Stat Editura „Universul”, s-a comandat pentru tipar publicația „Pentru Popor” în limbile română și rusă un tiraj de 57 400 / 33 600 ex., în total suma de 177 450,00 lei. Comandă făcută în temeiul contractului nr. 24/O din 28 ianuarie 2020 a fost livrată clientului Partidului Politic „Șor”, la 31 ianuarie 2020, circumstanță confirmată prin factura fiscală seria EAA001742675.

Din analiza publicației respective, se desprinde că pe prima pagină a publicației „Pentru Popor” este redat textul declarației președintelui Partidului Politic „Șor”, Ilan Șor, cu referire la circumscripția Hîncești și despre faptul că, pentru locuitorii acesteia a apărut posibilitatea de a-și schimba viața spre bine. Pe pagina 7 este redat cu material despre alegerile din 15 martie 2020, pe pagina 8 sunt publicate două materiale, unul cu discursul electoral al lui Ilan Șor, iar al doilea face o prezentare a candidatului Vitalie Balinschi; pe pagina 9 este redat discursul lui Vitalie Balinschi și un material cu conținut electoral.

Astfel, se constată că publicația respectivă are tentă electorală și vine în convingerea alegătorului de a vota candidatul la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești Vitalie Balinschi.

Partidul Politic „Șor” a prezentat Comisiei Electorale Centrale raportul privind finanțarea activității grupului de inițiativă cu venituri în sumă de 75 000 lei și cheltuieli în sumă de 72 164,71 lei. Ulterior, a prezentat raportul final corectat privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi, în conținutul căruia s-a reflectat că cheltuielile totale au constituit suma de 72 164,71 lei.

În circumstanțele descrise raportate la materialele cauzei Colegiul lărgit constată că Partidul Politic „Șor” în raportul financiar privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi a

reflectat doar cheltuielile suportate pentru tipărirea publicației „Pentru Popor” cu tirajul în limba română și rusă de 10 000 / 2 000 ex., fără a fi reflectate și cheltuielile suportate de formațiunea politică pentru tipărirea aceleiași publicații cu tirajul în limba română și rusă de 57 400 / 33 600 ex.

Prin urmare a depășit plafonul general stabilit la suma de 79 530 lei, prin folosirea mijloacelor financiare, care nu au fost incluse în raportul privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi.

Argumentul Partidului Politic „Șor” precum că publicația „Pentru Popor” cu tirajul în limba română și rusă de 57 400 / 33 600 ex. are un caracter informativ, fiind destinat membrilor Partidului Politic „Șor” din toată țara, pentru a-i pune la curent cu evenimentele din viața partidului, astfel nu pot fi asimilate cheltuielilor pentru campania electorală a concurentului electoral Vitalie Balinschi, este apreciat critic de instanța de recurs, deoarece acesta contravine materialelor prezentate. Mai mult, la pagina 9 din Publicația „Pentru Popor” este redat discursul lui Vitalie Balinschi cu conținutul „Mult stimați concetățeni! Sunt convins, dumneavoastră, locuitorii raionului Hîncești, meritați o viață mai bună. Știu că vă confrunțați cu aceleași probleme pe care le depășesc cu succes locuitorii raionului Orhei. Și sunt convins că, împreună cu echipa noastră, sunt capabil să soluționez aceste probleme și să schimb viața dumneavoastră spre bine. Eu nu promit. Eu garantez că voi deveni deputatul personal, și echipa mea vom monitoriza non stop situația din fiecare localitate din componența circumscripției Hîncești nr. 38 la fel cum se întâmplă în circumscripțiile electorale unde au învins Ilan Șor și Marina Tauber. Știu că așteptați de foarte multă vreme îmbunătățirea calității vieții, mulți dintre voi s-au dezamăgit în politicieni și nu mai cred că se mai poate schimba ceva. Însă împreună cu echipa Partidului „Șor”, eu voi demonstra că schimbările spre bine sunt posibile și în cel mai apropiat timp. Aici și acum! În fiecare sat, în fiecare mahală, pe fiecare stradă va fi mai bine. Să ne întoarcem speranța și încrederea în ziua de mâine!”

Prin urmare, atât discursul președintelui Partidului Politic „Șor” Ilan Șor privind prezentarea candidatului pentru funcția de deputat în campania electorală pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, cât și discursul lui Vitalie Balinschi, care au un conținut electoral și vine în convingerea alegătorilor de a-l susține la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 pe candidatul Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a reținut ca fiind neîntemeiat și argumentul Partidului Politic „Șor” referitor la faptul că Partidul Politic „Partidul Liberal” nu ar fi subiect de sesizare a Comisiei Electorale Centrale, or, această afirmație derivă din interpretarea defectuoasă și subiectivă a prevederilor art. 69, alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că procedura administrativă se inițiază la cerere sau din oficiu. Procedura administrativă inițiată din oficiu începe odată cu efectuarea primei acțiuni procedurale, iar cea inițiată la cerere se consideră inițiată din momentul depunerii cererii.

În speță, Comisia Electorală Centrală, fiind obligată prin dispozițiile art. 69, alin. (2) din Codul administrativ, a inițiat o procedură administrativă în temeiul sesizării (demersului) înaintate de Partidul Politic „Partidul Liberal” la 03 februarie 2020.

În urma celor relatate, instanța de recurs concluzionează ca fiind legală hotărârea Curții de Apel Chișinău ca instanță de fond în partea ce ține de respingerea acțiunii în contestare depusă de către Partidul Politic „Șor”. Din probatoriul administrat s-a stabilit cu certitudine că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 este întemeiată, deoarece Partidul Politic „Șor” a încălcat legislația electorală și nu a reflectat toate cheltuielile pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și respectiv nedeclararea acestora, precum și faptul depășirii plafonului stabilit al mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”.

Cu referire la argumentele invocate privind ilegalitatea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020, prin care s-a admis sesizarea Partidului Politic „Partidul Liberal” nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 în partea ce ține de organizarea transportării alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la evenimentele electorale ale Partidului Politic „Șor”, instanța de recurs le consideră neîntemeiate din considerentele ce urmează.

În motivarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 s-a menționat că Asociația Obștească „Pentru Orhei” în folosul Partidului Politic „Șor”, în scopul efectuării agitației electorale a finanțat și transportat alegătorii în vizite prin or. Orhei, la Mănăstirea Curchi, la parcul de agrement „Orhei Land”, asigurându-i cu transport și hrană.

La acest segment Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a concluzionat că faptul transportării organizate a alegătorilor în municipiul Orhei și îndemnarea persoanelor să voteze pentru candidatul Partidului Politic „Șor”, este confirmat prin cumul probelor administrate la dosar, iar afirmațiile expuse în susținerea neadmiterii încălcărilor stabilite sunt nefondate și contrare înscrisurilor administrate la dosarul cauzei.

Mai mult, din materialele dosarului s-a constatat că transportarea alegătorilor din circumscripția electorală uninominală Hîncești nr. 38 în mun. Orhei a fost organizată de Asociația Obștească „Pentru Orhei”, care este afiliată Partidului Politic „Șor” și care contravine dispozițiilor art. 41, alin. (3) lit. h) din Codul electoral, care stabilește că se interzice finanțarea, ori susținerea materială sub orice formă a activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale/concurenților electorali de către: h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

Argumentele Partidului Politic „Șor” și concurentului electoral Vitalie Balinschi precum că Comisia Electorală Centrală a depășit cadrul temporal invocat de către Partidul Politic „Partidul Liberal” în demersul său, instanța de recurs le consideră neîntemeiate, invocând că la adoptarea hotărârii contestate, Comisia Electorală Centrală a dat o apreciere tuturor probelor acumulate în cadrul procedurii administrative, inclusiv și răspunsului parvenit de la Inspectoratul Poliției Hîncești, iar pe marginea proceselor-verbale reprezentantul Partidului Politic „Șor” a depus declarații, fiindu-i asigurat dreptul concurentului electoral de a prezenta contraprobe care să combată faptele constatate.

În urma celor reținute instanța de recurs conchide că argumentele invocate de către recurentul Partidul Politic „Șor” în susținerea pretențiilor este neîntemeiat și care urmează a fi respins, ori prin prisma normelor ce reglementează raportul juridic litigios, raportat la materialele cauzei rezultă că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 este legală, iar argumentele invocate nu sunt de natură de a anula actele administrative contestate.

La aceste considerente, Colegiul lărgit reține ca fiind corectă concluzia instanței de judecată privind respingerea acțiunii în contestare depusă de către Partidului Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi, astfel recursul înaintat de către Partidului Politic „Șor” împotriva hotărârii din data de 10 martie 2020 este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Referitor la acțiunea în obligare înaintată de către Comisia Electorală Centrală, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a reținut că aceasta este întemeiată din următoarele considerente.

Conform art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărâre judecătorească definitivă care constată folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate.

Prin prisma normei de drept sus-citate instanța de recurs reține că Codul electoral nu oferă un drept discreționar, dar indică expres și imperativ faptele care constituie încălcări ale legislației electorale care atrag după sine sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral. Prin urmare, folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral constituie temei de anulare a înregistrării concurentului electoral.

În privința factologică a acestei tipologii abstracte, instanța de fond a reținut că faptele invocate de Comisia Electorală Centrală în susținerea temeiului acțiunii se adevăresc, doar că sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral este un lipsită de proporționalitate. Faptele constatate de către instanța de fond, n-au fost negate nici de Partidul Politic „Șor” și nici de concurentul electoral Vitalie Balinschi prin contestarea cu recurs în această parte a hotărârii instanței de fond.

Totodată, conform art. 16 din Codul administrativ, dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercițarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

În ce privește proporționalitatea anulării înregistrării concurentului electoral, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, va reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 21 Codul administrativ autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată

competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Conform art. 29 Codul administrativ orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport scopul urmărit.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că normele enunțate nu interzic ingerința în anumite drepturi și libertăți recunoscute de lege, doar că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice trebuie să fie proporțională.

Totodată, just a remarcat instanța de fond că principiul proporționalității este un element intrinsec statului de drept, și că, principiul proporționalității se referă la faptul că măsurile de constrângere față de cetățeni ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat indispensabil pentru realizarea interesului public. Potrivit art. 18 din Codul administrativ interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

În același fel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție mai reține că puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar, iar din acest motiv, principiul proporționalității este adesea denumit interdicția excesului. Principiul proporționalității este un mijloc de cântărire.

Dispozițiile art. 29 din Codul administrativ, denotă că aprecierea respectării principiului proporționalității constă din patru elemente. Astfel, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice și instanța de judecată este proporțională dacă: 1. urmărește un scop legitim, 2. este potrivită, 3. necesară și 4. rezonabilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, scopul măsurii stabilește standardul și punctul de referință pentru întrebarea dacă măsura este potrivită, necesară și proporțională pentru atingerea acestui scop. Așadar, dacă scopul în sine nu este legitim, măsura nu este deci proporțională.

Astfel, argumentul Comisiei Electorale Centrale precum că scopul urmărit este restabilirea egalității drepturilor concurenților electorali, balanța cărora a fost destabilizată prin acțiunile ilegale a concurentului electoral Partidul Politic „Șor” este unul pertinent și întemeiat. Or, mijlocul dat de atingere a acestui scop este unul expres prevăzut de art.75 din Codul electoral.

Mai mult, neaplicarea măsurii prevăzute de art. 75, alin. (5) din Codul electoral în prezența faptelor constatate de organul electoral și instanța de fond, denotă

caracterul iluzoriu al drepturilor celorlalți concurenți și sancțiunii prevăzute de norma respectivă.

Scopul sancțiunii prevăzute de art. 75, alin. (5) lit. a) din Codul electoral este de a descuraja obținerea mandatului de deputat cu încălcarea legislației electorale, desfășurarea unei campanii electorale netransparente în special prin folosirea de fonduri funciare și materiale nedeclarate. Lipsa de reacție la faptele constatate de organul electoral și limitarea doar la faptul constatării acestora constituie în sine o cauză generatoare a încălcărilor legislației electorale și un factor descurajator pentru concurenții electorali care sunt implicați și acționează legal în cursa electorală pentru a fi ales în funcția de deputat al Parlamentului Republicii Moldova.

Astfel, scopul măsurii este unul legitim, iar măsură de anulare a înregistrării concurentului electoral în esență este autorizată de legislația în vigoare. În acest sens, art. 75, alin. (2) lit. e) din Codul electoral prevede expres sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral pentru încălcarea legislației electorale, în special folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral

Mai mult, instanța de fond în această parte corect a apreciat acest element al proporționalității, just a stabilit faptele, însă a oferit o interpretare eronată a altor elemente ce conturează conținutul principiului proporționalității.

O măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice sau instanța de judecată este întotdeauna potrivită dacă poate fi folosită pentru realizarea scopului legitim. Astfel, instanța de fond eronat a apreciat această condiție, deoarece, la caz, legiuitorul expres a stabilit că pentru atingerea scopului legitim, în cazul folosirii de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral sancțiunea fiind expres anularea înregistrării concurentului electoral.

O măsură oficială este necesară dacă nu există un remediu mai ușor, la fel de adecvat, care să genereze același succes cu aceeași certitudine și un efort comparabil, adică un minim de intervenție. Mijlocul ales este necesar dacă nu există o măsură mai ușoară care să obțină același succes cu aceeași siguranță. Totodată pentru încălcările prevăzute de art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral și comise de concurentul electoral este prevăzută o singură sancțiune sub formă de anulare a înregistrării, iar la caz, comisia a aplicat sancțiuni graduale în scopul asigurării dreptului de a alege și a fi ales, însă continuitatea încălcărilor și gravitatea acestora necesitatea sancțiunii anulării concurentului electoral.

În ceea ce ține de rezonabilitatea măsurii, art. 29, alin. (3) din Codul administrativ prevede că, măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Acest element este punctul focal al oricărui test de proporționalitate, motiv pentru care ar trebui să fie acordat o atenție deosebită, fapt apreciat superficial de către instanța de fond. Chiar dacă există multe discuții aici, testul de adecvare ar trebui să fie structurat în mod clar și factual, astfel încât să nu se piardă în argument.

Astfel, caracterul continuu și masiv al acțiunilor ilicite ale concurentului electoral Partidul Politic „Șor” și implicit al candidatului acestuia, Vitalie Balinschi în detrimentul intereselor altor subiecți implicați în procese electorale limitează în

mod serios substanța conceptului de stat democratic. Alegerile legale și transparente din partea concurenților electorali și a altor actori implicați în procesul electoral constituie criteriul intrinsec al unei democrații veritabile.

Totodată, contrar art. 2 alin. (2) din Codul administrativ instanța de fond n-a reținut că, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Astfel, domeniul alegerilor este unul specific, iar Codul electoral conține reglementări speciale derogatorii de la caracterul uniform al procedurii administrative și procedurii de contencios administrativ, fapt care și impune o aplicare sistemică a Codului administrativ și a celui electoral, dar de care instanța de fond n-a fost reținut, decât parțial.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție punctează că cererea de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, este întemeiată pe când cererile de chemare în judecată (acțiune în contestare) depusă de către Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020, cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în partea ce ține de pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 din partea dispozitivă și constatările făcute în motivație ce vizează încălcarea prevederilor art. 41 alin. (2) lit. d) și art. 41 alin. (4) din Codul electoral și de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal” sunt neîntemeiate.

În concluzie, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că în cadrul judecării cauzei de contencios administrativ, instanța de judecată ierarhic inferioară au creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea pentru părți a dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de

către Partidul Politic „Șor”, de a admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală, de a casat parțial hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 10 martie 2020 și de a emite în partea contestată o nouă hotărâre.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 248, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Partidul Politic „Șor”.

Se admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală.

Se casează parțial hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău în partea respingerii cererii de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi și în această parte se emite o nouă hotărâre.

Se admite cererea de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi.

Se obligă Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi.

În rest hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas